

**VISCHNAUNCA DA
TUJETSCH**



**Regulativ
da pasculaziun cumina**

Approbaus entras la radunonza communal dils
18 da zercladur 1999

Regulativ da pasculaziun cumina per la vischnaunca da Tujetsch

A) Determinaziuns generalas

| | |
|--------------|--|
| Intent | Art. 1 Quest regulativ vul promover ils intents dall' agricultura e gidar a mantener bunas e fermas existenzas purilas, sco era garantir ina gudida e tgira raschuneivla dallas pastiras. |
| Possess | Art. 2 Alps e pastiras ein proprietad dalla vischnaunca politica (dil reminent vegn visau vi sin la cunvegnientscha denter la vischnaunca politica e burgheisa dils 12 da mars 1985). |
| Organ | Art. 3 La direcziun e survegionza dallas alps e pastiras cumpeta alla suprastanza communal. Eifer ils tiarms dalla legislaziun liquidescha ella en collaboraziun cull'Uniun purila, culs cauvitgs e culs cautegia tut ils fatgs che pertuccan la pasculaziun. |
| Cauvitgs | Art. 4 Ils cauvitgs han d'exequir visadas e camonds dalla suprastanza communal che pertuccan quest regulativ. |
| Uorden d'alp | Art. 5 In uorden d'alp, elaboraus dall'Uniun purila, regola ils fatgs d'alp. Responsabels per ils menaschis d'alp ei l'Uniun purila. |

B) Determinaziuns specialas

| | |
|----------------------|--|
| Dretg da pasculaziun | Art. 6 Mintga vischin domiciliu, cun agens animals ha il dretg da guder pastiras. Animals jasters ed animals pri a tscheins (excepiu animals da contract) ston vegnir annunziats al gerau cumpetent. Da principi ei la pasculaziun scumandada egl uaul (excepiuns mira uorden Uffeci forestal). |
| Taxas da pasculaziun | Art. 7 Ils indigens cun agens tiers ein deliberai dalla taxa dalla pasculaziun pasculaziun cumina. Per la gudida dallas pastiras pagan ils animals jasters ed animals pri a tscheins taxa. Quella munta per: vaccas, genetschas e cavals 20.– tochen 60.– francs, per vadias e stiarlas 10.– tochen 40.– francs, per tiers manedels 5.– tochen 25.– francs. La suprastanza communal fixescha la taxa definitiva. |

| | |
|-----------------------------|--|
| Specia da pastira | Art. 8 Las differentas specias da pastiras ein: - pastiras da casa - pastiras da mises - pastiras dad alp |
| Cuoz dalla pastira da mises | Art. 9 Il mument che las alps vegnan cargadas cala la pastira da mises. Daleudenvi distinguan ins mo pli pastiras da casa e pastiras dad alp. Art. 10 Las pastiras da casa ein repartidas sils different vischinadis. Las terminaziuns dallas pastiras da casa ein las suandontas: Da Stavel da bulettas entochen Fontauna freida. |
| Tschamut | Naven dall'aua Nual anen. |
| Selva | Plaun da pors, Plaun miez tochen tier l'aua da Nual. Tutta pastira entuorn il vitg, viaggiu Rueras, giu Milà ed ils Trutgs entochen la punt da Malamusa. |
| Rueras | Naven da Tschuppina entochen el piogn si encunter Grep ault, cumpriu Londadusa. |
| Camischolas e Zarcuns | Tut la pastira en ed entuorn ils vitgs. Plinavon la pastira giul Run, Valtgeva e la vart seniastra dalla Val Strem entochen ei Piogn si encunter Pala nauscha. Cungieri e Val Bugnei entochen oratier igl uaul dil Bostg, excepiu plauncas Niregl e Bugnei. |
| Sedrun, Gionda e Bugnei | Pardatsch da Stiarls |
| Surrein | Val Gierm, Plaunca d'asens e Palliu crap |
| Cavorgia | Sco pastiras vala denton buca igl intschess (territori) en zonas da recreaziun, sport eav. (sco da golf, camping, laghets etc.). Il tener ils animals ord talas zonas (clauder) ei caussa dallas instanzas pertuccontas, publicas ni privatas. Sin damonda dall'Uniun purila ni d'in vischinadi sa la suprastonza communal far midadas tenor situaziun e bagegn inoltra. |
| Remarcas | Vegnan las pastiras da casa buca frietadas andantamein sa la suprastonza communal tscherca autras sligiazziuns. |

Descripziun dallas pastiras

Art. 11 Primavera e stad astga mintga vischin tener animals e guder pastira da casa. Per saver nua pascular ei mument che pliras specias da tiers (armentivs e manedels) gaudan tala pastira ein ils possessurs obligai da secunvegnir par tenent la terminaziun.

Vaccas mumma ston da tut temps vegnir zavradas dils ulteriurs animals armentivs.

En cass da neiv ellas alps sa mintga pur prender ses animals a casa e schar guder eis leu pastira sco stipulau en art. 10.

Aschispert che las relaziuns lubeschan, ei la biestga puspei da cagar.

En cass da divergenzas ei la caussa da sligiar ensemen cul gerau e cauvitg.

Art. 12 Suenten la cargada duein las pastiras da casa mo vegnir gudidas dils domiciliai ei respectiv vischinadi. Giavischa in u l'auter vischin da pascular en in auter vischinadi, duei quei esser lubiu, denton mo cul consentiment da mintga vischinadi pertuccau.

Per frietar pastiras da casa basegnan tiers jasters la lubientscha dalla suprastonza communal e dalla suprastonza dall'Uniun purila.

Art. 13 Las alps sedividan en:

- alps da vaccas
- alps da vaccas mumma
- alps da schetgs
- alps da cauras
- alp da nuorsas

Las alps ein determinadas ei regulativ dad alp.

Art. 14 (avon 17) Entochen ils 15 da zercladur ston ils animals ch'ins vul cagar esser annunziat al respectiv cautegia. Tschun dis suenten la cargada ston las gliestas d'alp esser en possess dil gerau d'agricultura.

Art. 15 Tuts animals ston vegnir teni e tractai da tut temps tenor las prescripziuns digl uffeci veterinar cantunal.

Art. 16 Tgi che gauda pastira cun animals, ei obligaus da metter quels sut survigilonza.

La stad

Dretg da vischinar

Alps

Obligaziun

Tractament

Survigilonza

| | |
|---------------------|--|
| Dar lartg | Art. 17 Tutta pasculaziun cumina ei serrada. |
| Responsabladad | Art. 18 Tenor dretg vertent ei scadin proprietari dad animals sez responsabels per donns che tals caschunan a tiarzas persunas. La vischnaunca surpren negina responsabladad. |
| Pasculaziun da prau | Art. 19 Tut terren privat astga buca vegnir donnegiaus entras catschar il muvel ei claus sur parcelas da tiarzas persunas. |
| Scamonds e dretgs | Art. 20 Fagend diever da puschina e grascha eis ei da prender dueivel risguard dil vischin e dil turissem, tenor lescha federala. Suenten il serrar en ston tuttas seivs provisoricas vegnir allontanadas. Seivs da garter da plastic (Flexinet) ston vegnir rimnadas sil pli tard suenter treis dis - sch'ellas ein buca necessarias - era duront il temps da vegetaziun. |
| Gaglinam | Art. 21 Las gaglinas ed andas ston vegnir tenidas sur onn ein in claus sin agen regress. |
| Tgauns | Duront igl entir onn ora eis ei scumandau da schar ira libramein ils tgauns. Curdems da tgauns ein da rimnar dil possessor sez e dismetter els deposits previ. |

C) Mesiras da protecziun

| | |
|---|---|
| Contribuziuns | Art. 22 La vischnaunca promova la cultivaziun e gudida dallas pastiras cun reparter las contribuziuns federalas e cantunales tenor lescha. Il cau d'agricultura controllescha che talas a disposiziun per la vischnaunca vegnien applicadas el dretg senn. |
| Protecziun dils praus e dallas pastiras | Art. 23 Tut transitar funs senza dretg e necessitad a pei ni cun menadira sco era il periclar terren cun deviar auas sin terrens jasters ei scumandau. La suprastanza communal procura plinavon che la pastira vegni buca strapazzada e donnegiada entras campar e parcar. Tut moviment cun animals sto vegnir fatgs cun la precauziun necessaria per evitar donns a tiarzas persunas. |

Art. 24 Classenas cun seivs da fildirom da spinas ein scu-mandadas.

Classenas

Art. 25 Seivs denter prau e pastiras ein da mantener en bien uorden, aschia che era la proprietad dil vischin seigi schurmegiada. Praus che han retratg contribuziun dalla megliuraziun per clauder ston vegnir cludi. Prau encunter pastira, entochen oz buca staus claus e senza grevezias e contribuziuns, astga vegnir claus, quei ton dil proprietari sco dil gudider dalla pastira.

Seivs encunter pastiras

Art. 26 Tuts animals jasters ni sepiars ston vegnir publicai ei fegl official.

Animals sepiars

Art. 27 Tuts animals da casa che van sin pastiras ston esser nudai culla noda d'animals conform al register da nodas. Negin astga sepatrunar d'ina noda gia existenta, num ch'ella vegni artada ni acquistada legalmein. Novas nodas ston vegnir annunziadas alla suprastanza communal e publicadas ei fegl official dalla vischnaunca.

Nodas

D) Determinaziuns finalas

Art. 28 Tgi che cunterfa a quest regulativ ni a prescripziuns che sebasan sin quel vegn castigiaus dalla suprastanza communal cun ina multa da minimal 50.- francs.

Prescripiuns penals

Plinavon sa la suprastanza communal pretender ch'il caschunader remetti il fatg ei stan primar. Dat ei buca suatientscha a quei camond enteifer il termin stipulau, sa la suprastanza communal schar exequir las mesiras necessarias entras tiarzas persunas sin donn e cuost dil castigiau.

Art. 29 Encunter decisiuns e disposiziuns dalla suprastanza communal san ins recuorer enteifer 20 dis suenter la comunicaziun a scret alla dertgira administrativa dil cantun Grischun.

Mieds legals

Art. 30 Quest regulativ va en vigor entras l'approbaziun dalla radunonza communal. El remplazza tuttas prescripziuns anteriuras che stattan en cuntradiciun cun quest uorden.

Vigur